

Sociala innovationer för psykisk hälsa – en möjlighet för entreprenörskap på landsbygden

Päivi Juuso & Jeaneth Johansson

ESBRI Webbinarium 14 Oktober 2024

Familjen Kamprads stiftelse

The Kamprad Family Foundation for Entrepreneurship, Research & Charity

LULEÅ
UNIVERSITY
OF TECHNOLOGY

Tur och retur till skogen

Strukturella förutsättningar för utveckling av nya innovativa affärsmodeller och företag för erbjudande och implementering av naturbaserade interventioner

Vilka strukturella förutsättningar finns för ett hållbart entreprenörskap på landsbygden, med fokus på naturbaserade interventioner?

Hur kan hinder överbryggas och nya strukturer utvecklas?

Projektets resultat utgår från:

- Intervjuer med NBI-entreprenörer på landsbygden
- Besök hos entreprenörer och verksamheter såsom:
  - Alnarps rehabiliteringsträdgård
  - Humlamaden
  - Terapiträdgård Köpenhamn
  - Minnesträdgården, Malmö
- Intervju med hälso- och sjukvårdens aktörer, andra offentliga aktörer, organisationer och ideella aktörer

Forskningssteamet vid Luleå tekniska universitet

Ossi Pesämaa, biträdande professor
vid redovisning och styrning

Päivi Juuso, biträdande professor
vid omvårdnad

Jeaneth Johansson, professor
vid entreprenörskap och innovation

Åsa Engström, professor
vid omvårdnad

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

Hälsa

Fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, och inte endast frånvaro av sjukdom eller funktionsnedsättning

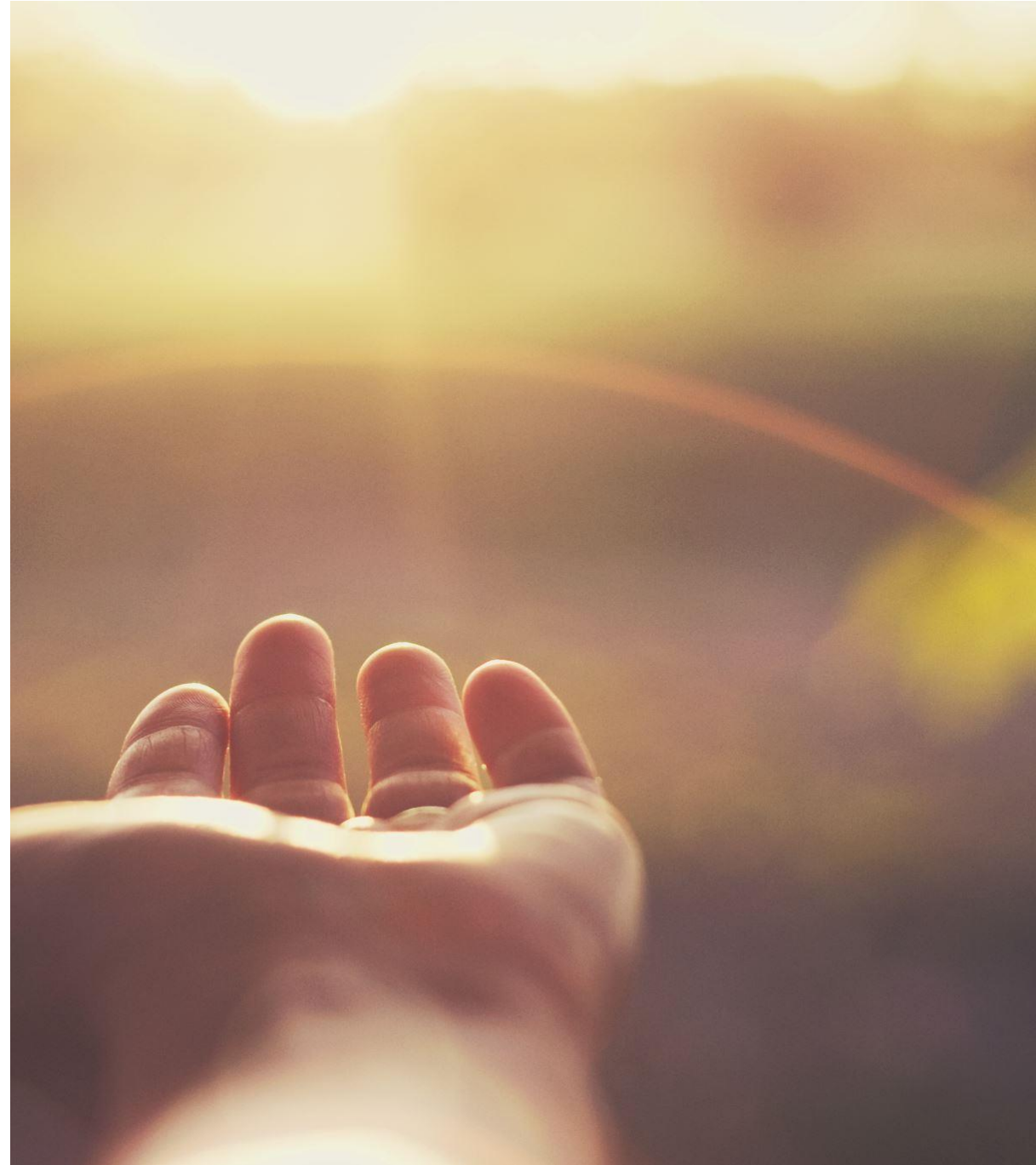
Som en resurs i det dagliga livet – utgångspunkt är människans inneboende styrka och förmågor

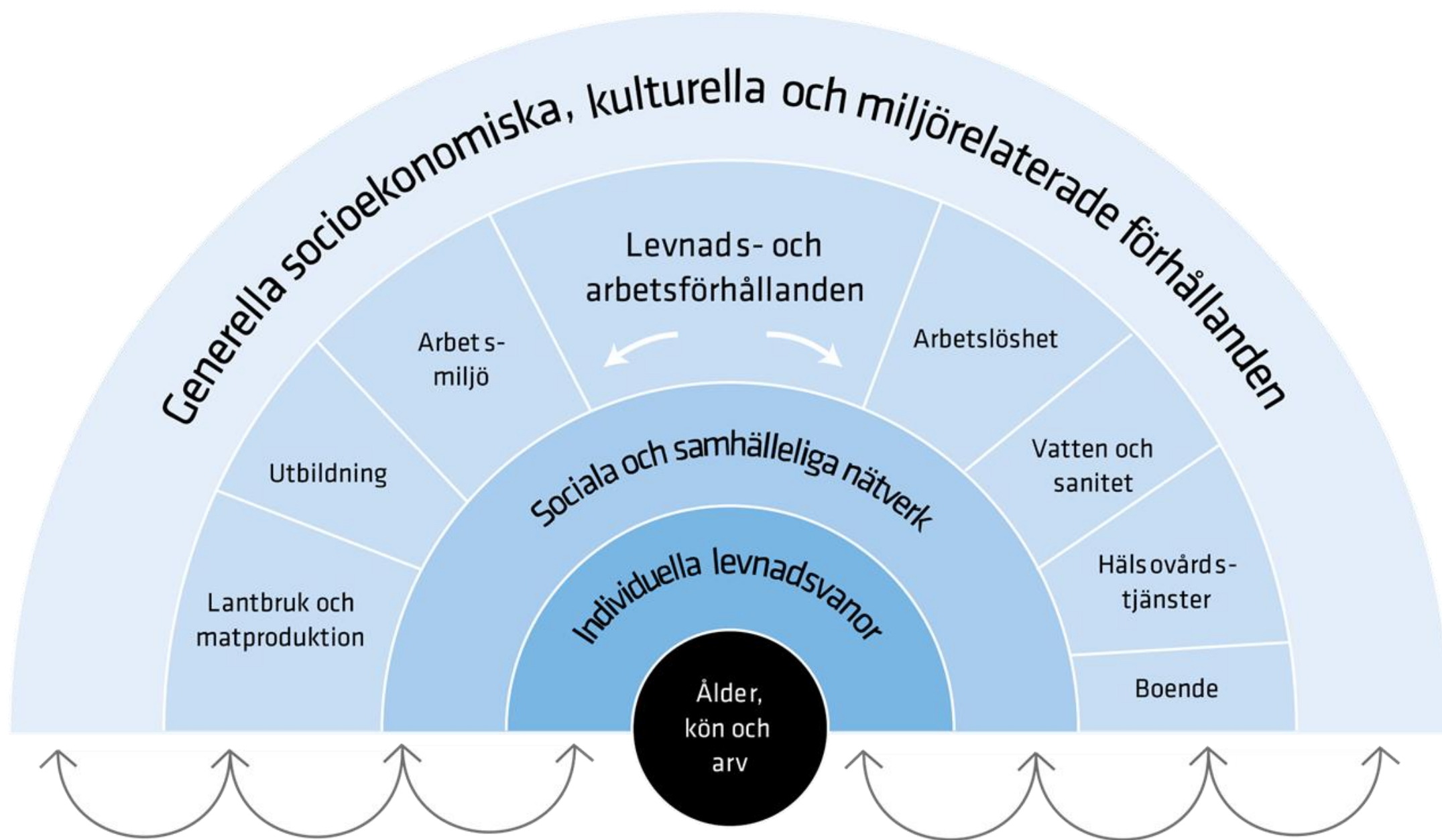
Ohälsa / sjukdom

Globalt likväl som nationellt sker en ökning av antalet personer som drabbas av kroniska sjukdomar och/eller psykisk ohälsa.

Psykisk ohälsa ses som en av vår tids största samhällsutmaningar

Psykisk ohälsa utgör majoritet av sjukskrivningar

Dahlgren G, Whitehead M. (1991). Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies.

Vad vet vi om naturens betydelse och hälsofrämjande egenskaper?

Hög evidens:

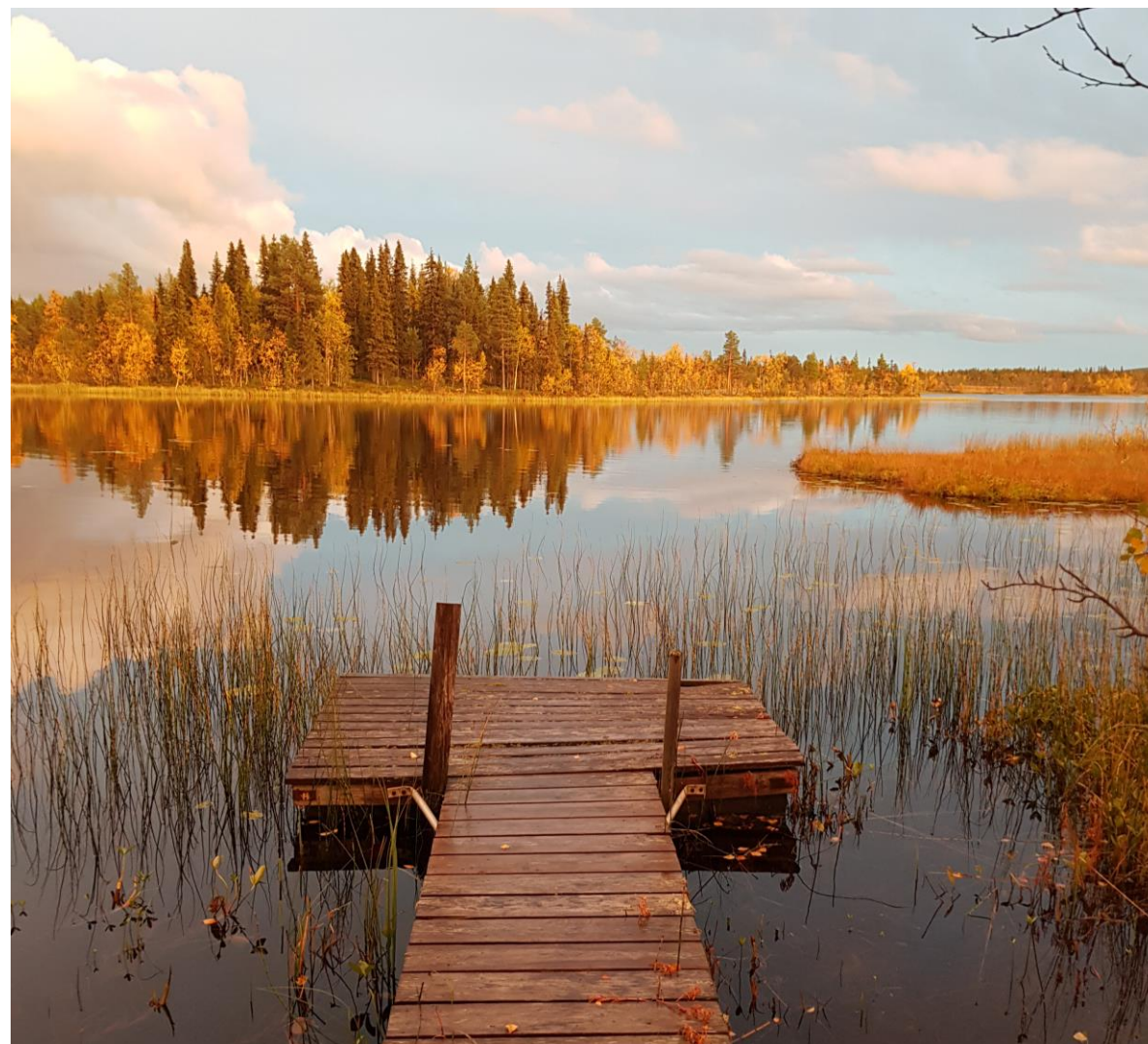
- Naturligt dagsljus
- UVB-strålning på huden
- Frisk luft
- Fysisk aktivitet utomhus
- Vistelse i grönområden

Naturbaserade interventioner

- Syftar till att bidra till hälsa och välmående för människor som mår dåligt
- Ett komplement till traditionella behandlingar
- Tillhandahåller meningsfulla och strukturerade aktiviteter i en återhämtande miljö med natur och djur
- Aktiviteter såsom trädgårdsskötsel, interaktion med djur, skogsbad, promenader
- Sker i olika miljöer exempelvis skog, parker eller trädgårdar
- Landsbygdens entreprenörskap har här en roll att fylla

(Grahn, 2022; Johansson et al., 2022; Pálsdóttir et al., 2018)

Naturbaserade interventioner har visat sig:

- Leda till bättre allmänt psykiskt välbefinnande
- Lägre stressnivåer
- Högre copingförmåga
- Bättre sömnkvalitet
- Utan biverkningar
- Främjar återkomst till arbetet/stanna i arbetet

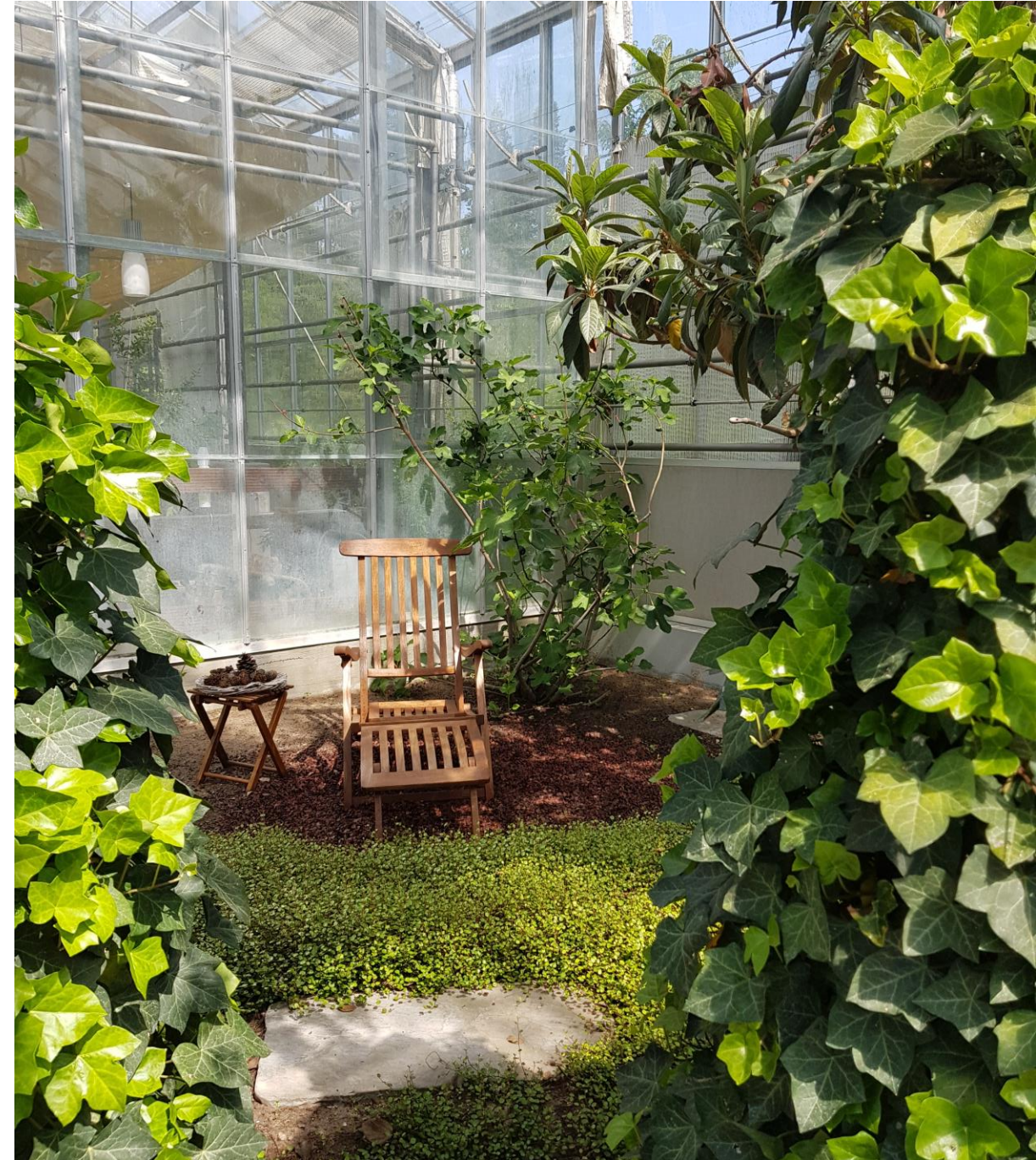
Social innovation

- Möter specifika, relevanta samhällsproblem och sociala behov
- För samman människor till gemensamt värdeskapande. För att identifiera problem och hitta nya lösningar involveras användare/ medborgare
- Förändrar beteenden och normer hos individer, organisationer och samhällen
- Bidrar till samhällsnytta och kan visa på samhällsekonomiska vinster
- Nya målgrupper nås och nya samarbeten mellan olika branscher skapas

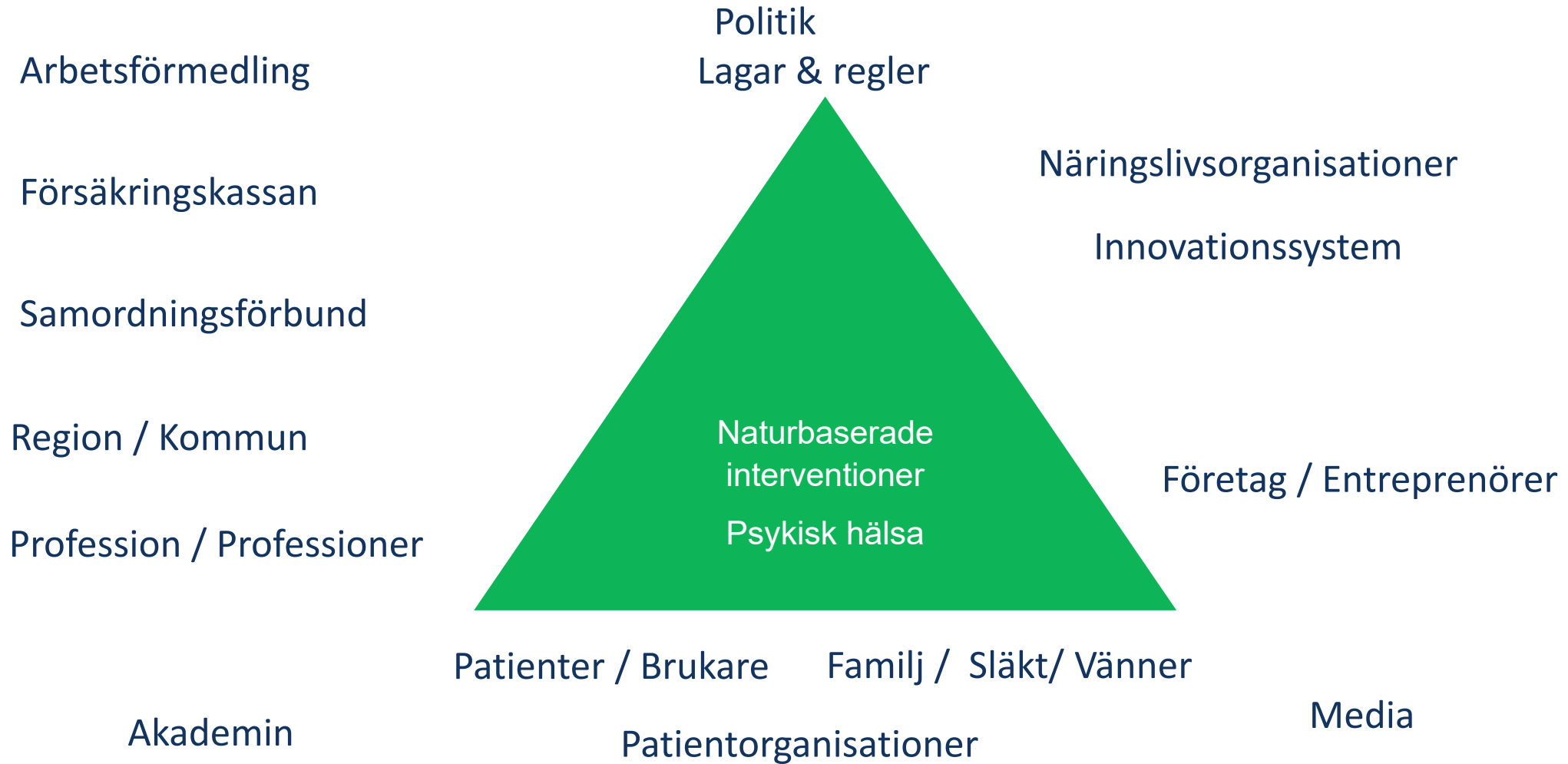
(Social innovation, VINNOVA (2015), 2015-februari, VI 2015:04, 1650-3120)

Strukturella förutsättningar: kunskapsläckage

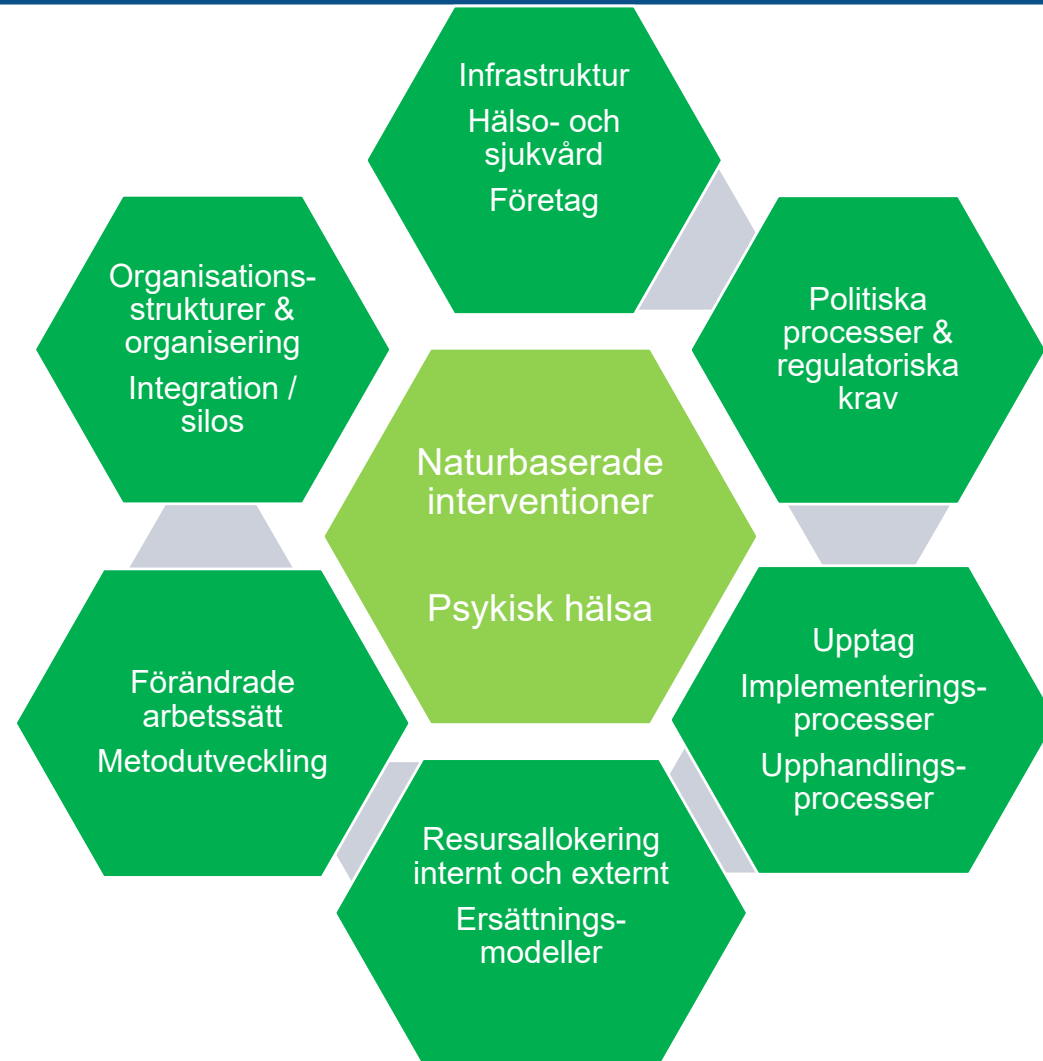
- Kortsiktiga projekt (Ex NordicNabs) – Test 3 år
- Återkommande projekt kopplat till infrastruktur (Ex Alnarp)
- Naturunderstödd Rehabilitering (NUR) på Landsbygd – implementerat i hälso- och sjukvården - upphandlingar – ej krav på hälso- & sjukvårdsutbildad personal (ex Skåne)
- Naturunderstödd Rehabilitering (NUR) på Landsbygd – implementerat i hälso- och sjukvården - upphandlingar – krav på hälso- & sjukvårdsutbildad personal (Ex VGR)
- Grön rehab (Ex VGR) – egen personal för egen personal – implementerat – kontinuerligt - långsiktigt

Strukturella förutsättningar: NBI del av ett ekosystem

Strukturella förutsättningar: kritiska områden för utveckling

Kulturella förutsättningar: olika logiker i samspel

Socialförsäkringssystemets logik

Hälso- och sjukvårdslogik

Patientlogik

Känslor

Normer

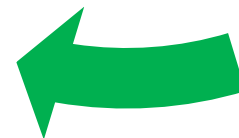

Syfte
Mål
Incitament

Kognition

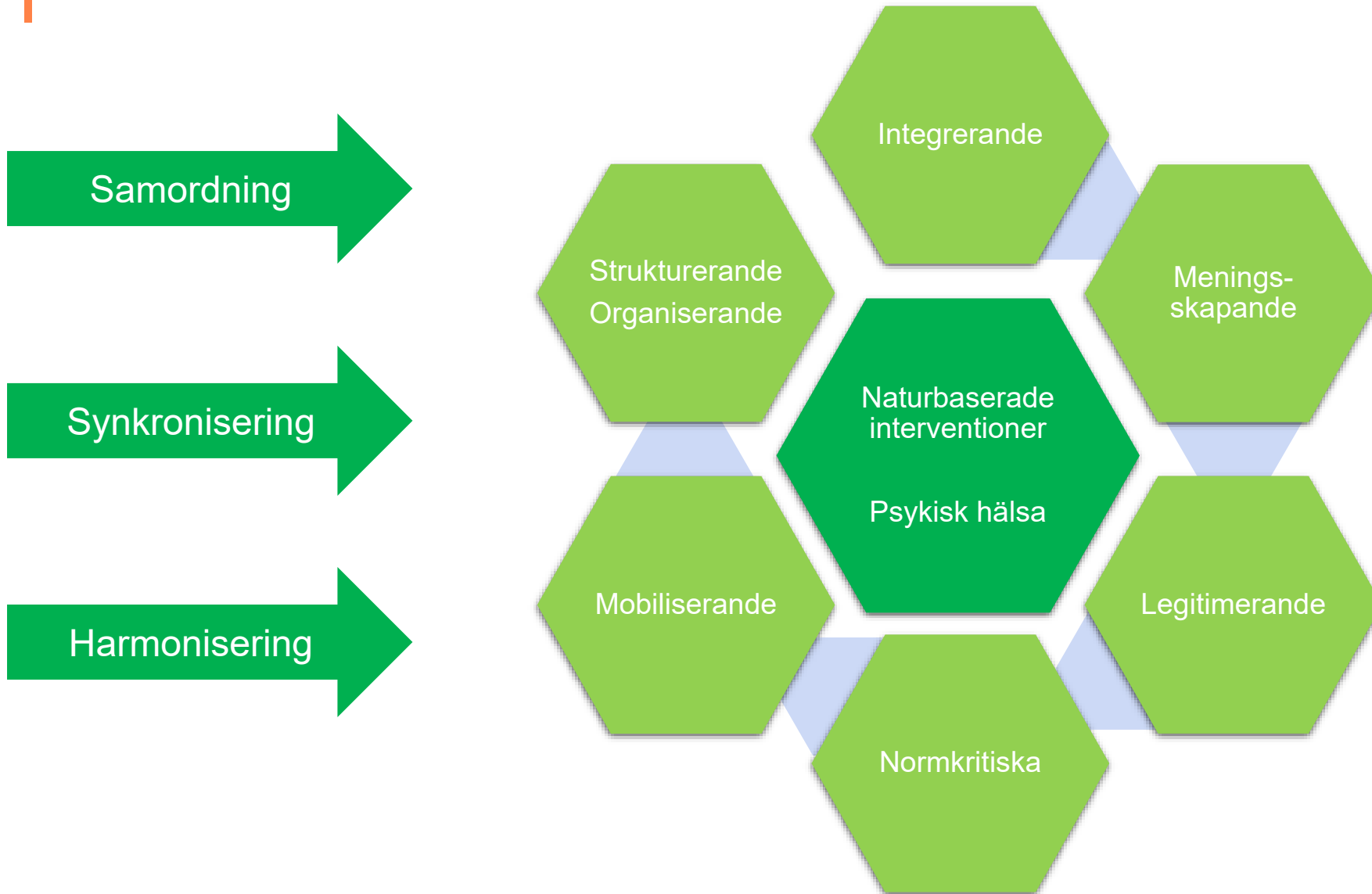
Kultur

Regional utvecklingslogik

Marknadslogik

Strukturella förutsättningar: samverkan för långsiktighet

Contact

Päivi Juuso

Luleå tekniska universitet

Paivi.Juuso@ltu.se

Jeaneth Johansson

Luleå tekniska universitet & Högskolan i Halmstad

Jeaneth.Johansson@ltu.se

Familjen Kamprads stiftelse

The Kamrad Family Foundation for Entrepreneurship, Research & Charity

